

Επαγγελματικά

Υπουργική απόφαση Γ5α/Γ.Π.οικ.67509 για "πιστοποίηση στην Αιμοκάθαρση" Παθολόγων και Καρδιολόγων (ΦΕΚ Β/7495/29-12-2023)

Στο τεύχος του Απριλίου δημοσιεύσαμε την από 8/2/2024 επιστολή της ΕΝ.Ι.Ν. προς τον Υπουργό Υγείας με τις ενστάσεις μας για την Υπουργική απόφαση Γ5α/Γ.Π.οικ.67509 για "πιστοποίηση στην Αιμοκάθαρση" Παθολόγων και Καρδιολόγων (ΦΕΚ Β/7495/29-12-2023). Ακολούθησε μια πρώτη συνάντηση αντιπροσωπείας του Δ.Σ. της ΕΝ,Ι,Ν, με τον Υπουργό Υγείας κο Γεωργιάδη στις 4 Απριλίου. Ο Υπουργός στη συνάντηση δήλωσε ανενήμερος για την εν λόγω υπουργική απόφαση, καθώς αυτή υπογράφηκε από την Αναπλ. Υπουργό κα Αγαπηδάκη και τον Υφυπουργό κος Θεμιστοκλέους πριν τον διορισμό του κος Γεωργιάδη ως Υπουργού, και συμφωνήθηκε να συνεχισθεί η επικοινωνία μαζί του για ενημέρωσή του σχετικά με τα προβλήματα και τα κενά ασφαλείας των ασθενών που η εν λόγω απόφαση δημιουργεί.

Οι προτάσεις της ΕΝ.Ι.Ν. για το θέμα συνοψίζονται στα ακόλουθα:

1. Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι εκπαίδευση των ιατρών Παθολογίας/ Καρδιο-λογίας αφορά αποκλειστικά ειδικούς ιατρούς μετά το πέρας της κύρια ειδικότητάς τους και σε καμία περίπτωση ιατρούς κατά τη διάρκεια της κύριας ειδικότητάς τους. Τυχόν εκπαίδευση των ιατρών αυτών κατά τη διάρκεια της κύριας ειδικότητάς τους δεν εντάσσεται στο πρόγραμμα πιστοποίησής τους στην αιμοκάθαρση και δεν συμψηφίζεται με τον αντίστοι-

χο χρόνο εκπαίδευσης που απαιτείται για την πιστοποίηση στην αιμοκάθαρση.

2. Θα πρέπει να διασφαλισθεί ότι η εργασία Παθολόγων/Καρδιολόγων στις Μονάδες Αιμοκάθαρσης μπορεί να αποτελεί μόνο προσωρινή λύση ώστε οι Μονάδες να καλύπτουν τις υπάρχουσες ανάγκες τους, και όχι μόνιμη λύση για να αναπτύσουν νέες θέσεις Αιμοκάθαρσης, καθότι αποτελεί λύση ανάγκης και όχι την προτιμώμενη επιστημονικά λύση.

3. Στις ιδιωτικές Μονάδες Αιμοκάθαρσης, ιδιαίτερος στις αυτόνομες ιδιωτικές Μονάδες (Μ.Χ.Α.), που λειτουργούν εκτός νοσοκομείων ή Κλινικών, η εργασία ανεξέλεγκτου αριθμού και ελλιπώς εκπαιδευμένων Παθολόγων/Καρδιολόγων μπορεί να οδηγήσει στην υποβάθμιση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών και να θέσει άμεσα ζητήματα ασφαλείας των ασθενών.

4. Για τους παραπάνω λόγους, ο αριθμός των θέσεων εκπαίδευσης των Παθολόγων/Καρδιολόγων καθώς και η διαδικασία προκήρυξης και πρόσληψης των πιστοποιημένων Παθολόγων/ Καρδιολόγων θα πρέπει να γίνεται με αυστηρά ελεγχόμενο τρόπο μέσω συγκεκριμένων ασφαλιστικών δικλίδων. Αναλυτικά:

4.1. Θα πρέπει να τεκμηριώνονται οι πραγματικές ανάγκες των Μονάδων σε προ-

σωπικό πριν δικαιολογηθεί η πρόσληψη Παθολόγων/Καρδιολόγων σ' αυτές, ώστε να αποφεύγεται η προσχηματική και καταχρηστική χρήση αυτού του μέτρου. Αυτό θα πρέπει να γίνεται μέσω της θεσμοθέτησης: α) Μητρώου ιδιωτικών Μονάδων, β) Μητρώου ιδιωτών Νεφρολόγων, και γ) Μητρώου πιστοποιημένων Παθολόγων/Καρδιολόγων.

4.2. Κάθε Μονάδα δύναται να διαθέτει μόνο 1 θέση εργασίας πιστοποιημένου Παθολόγου/Καρδιολόγου.

4.3 Η διάρκεια και το αντικείμενο της εργασίας των Παθολόγων/Καρδιολόγων μέσα στις Μονάδες θα πρέπει επίσης να είναι περιορισμένο. Προτείνουμε την εργασία τους με ετήσιες συμβάσεις, που μπορούν να επεκταθούν εφόσον το πρόβλημα στελέχωσης με Νεφρολόγους εξακολουθεί. Προτείνουμε επίσης τον περιορισμό του αντικείμενου εργασίας τους στην αντιμετώπιση μόνο οξέων συμβαμάτων, καθώς σε καμία περίπτωση οι πιστοποιημένοι Παθολόγοι/Καρδιολόγοι δεν θα είναι κατάλληλοι για την ασφαλή διαχείριση χρόνιων θεραπειών, όπως πχ η συνταγή της αιμοκάθαρσης, η επιλογή της αγγειακής προσπέλασης, ο προμεταμοσχευτικό έλεγχος, κ.ο.κ. οι οποίες απαιτούν ευρύτερη Νεφρολογική γνώση και εμπειρία.

4.4. Κάθε πιστοποιημένος Παθολόγος/Καρδιολόγος δεν δύναται να έχει υπό την ευ-

θύνη του περισσότερους από 15 ασθενείς ανά πάσα στιγμή.

4.5. Η όλη διαδικασία προκειμένου για τις ιδιωτικές Μονάδες θα πρέπει να είναι στενά εποπτευόμενη από την ΕΝ.Ι.Ν., ως ο αρμόδιος επαγγελματικός φορέας των Νεφρολόγων των ιδιωτικών Μονάδων. Η ΕΝ.Ι.Ν. έχει καταρτίσει συγκεκριμένο σχέδιο για την ασφαλή διαδικασία εκπαίδευσης και πρόσληψης των πιστοποιημένων Παθολόγων/ Καρδιολόγων, και δύναται να αναλάβει τη λειτουργία των παραπάνω Μητρώων σε πραγματικό χρόνο καθώς και την επόπτευση της διαδικασίας προκήρυξης και πρόσληψης των πιστοποιημένων Παθολόγων/ Καρδιολόγων από τις ιδιωτικές Μονάδες.

5. Η διαδικασία εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι εφάμιλλη της αντίστοιχης εκπαίδευσης των Νεφρολόγων στην Αιμοκάθαρση στην Ελλάδα και διεθνώς.

5.1. Η τρίμηνη εκπαίδευση και πιστοποίηση των Παθολόγων και Καρδιολόγων χωρίς εξετάσεις είναι ασύμβατη με την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία περί ιατρικής εκπαίδευσης και ιατρικών ειδικοτήτων και σε εμφανή δυσαναλογία με τις προϋποθέσεις εκπαίδευσης των Νεφρολόγων, δεδομένου ότι η αντίστοιχη προβλεπόμενη εκπαίδευση των Νεφρολόγων στην Αιμοκάθαρση στα πλαίσια της ειδικότητάς τους είναι κατ'ελάχιστο εξάμηνης διάρκειας και μέρος εξαιτούς εντατικής εκπαίδευσης στην ειδικότητα, η δε πιστοποίηση δίνεται κατόπιν επιτυχίας σε εξετάσεις [Υπ. Απόφαση Γ5α/Γ.Π.οικ. 42974/11-06-2019]. Παρόμοια εκπαίδευση προβλέπεται για τους ειδικευμένους Νεφρολόγους και στα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη.

5.2. Παρομοίως, η εν λόγω τρίμηνη εκπαίδευση και πιστοποίηση των Παθολόγων/ Καρδιολόγων χωρίς εξετάσεις στην αιμοκάθαρση, πόρρω απέχει από τις απαιτήσεις του νόμου για την εξειδίκευση ακόμη και σε αποκλειστικά διαγνωστικά αντικείμενα, όπως π.χ. πάνω στο υπερηχογράφημα από κλινικές ειδικότητες [Π.Δ. 228/7-9-2000 (Α'197) & τροποποίησή της με Π.Δ. 210/2003 (Α' 168)], παρότι προφανώς οι συνέπειες της ανεπαρκούς εκπαίδευσης στην περίπτωση της πιστοποίησης στην Αιμοκάθαρση μπορεί να είναι καταστροφικές.

5.3. Οι θέσεις εκπαίδευσης στην αιμοκάθαρση ανά την επικράτεια θα πρέπει να είναι περιορισμένες και βάσει των πραγματικών αναγκών, όπως αυτές θα τεκμηριώνονται από την παρακολούθηση των παραπάνω Μητρώων. Παρομοίως με τις αυστηρά περιορισμένες θέσεις εκπαίδευσης των κλινικών ειδικοτήτων στους υπερήχους (μόλις 4 θέσεις εκπαίδευσης ετησίως ανά την επικράτεια), προτείνουμε την θσεμοθέτηση 2 εκπαιδευτικών κέντρων ανά την επικράτεια, 1 στην Αθήνα και 1 στη Θεσσαλονίκη, κάθε ένα από τα οποία θα διαθέτει 2 θέσεις εξάμηνης εκπαίδευσης Παθολόγων/ Καρδιολόγων στην Αιμοκάθαρση (δηλ. 4 ανά έτος).

5.4. Το αντικείμενο της εκπαίδευσης που θα οδηγή στην πιστοποίηση στην Αιμοκάθαρση θα πρέπει να περιλαμβάνει θεωρητικά μαθήματα και πρακτική άσκηση τόσο σε Μονάδα Αιμοκάθαρσης όσο και στους θαλάμους του Νεφρολογικού τμήματος. Το πρόγραμμα των θεωρητικών μαθημάτων κατ'ελάχιστο θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα αντικείμενα:

1. Χρόνια νεφρική νόσος (ΧΝΝ) και επιπλοκές
2. Αντιμετώπιση της ΧΝΝ και των επιπλοκών
3. Αρχές φυσιολογίας & μοντέλα κινητικής της ουρίας
4. Συσκεύς αιμοκάθαρσης
5. Τεχνικές προδιαγραφές και επεξεργασία νερού
6. Φίλτρα και αναλώσιμα
7. Διάλυμα αιμοκάθαρσης
8. Αρχές αρτηριοφλεβικών προσπελάσεων
9. Παρακολούθηση & επιπλοκές αρτηριοφλεβικών προσπελάσεων
10. Συνταγογράφηση οξείας ΑΚ
11. Συνταγογράφηση χρόνιας ΑΚ
12. Είδη αιμοκάθαρσης
13. Επάρκεια ΑΚ και μέθοδοι υπολογισμού της επανακυκλοφορίας
14. Υπολοπιόμενη νεφρική λειτουργία και αυζούμενη (incremental) ΑΚ
15. Άμεσες και έμμεσες επιπλοκές της ΑΚ & αντιμετώπισή τους
16. Αντιπηκτικά στην ΑΚ
17. Είδη αιμοδιαδιήθησης /συνταγογράφησή τους
18. Ψυχολογικά προβλήματα ασθενών σε ΑΚ
19. Διατροφή ασθενών σε ΑΚ
20. Ο ΣΔ στους ασθενείς σε ΑΚ
21. Η υπέρταση σε ασθενείς σε ΑΚ
22. Αιματολογικές διαταραχές σε ασθενείς σε ΑΚ
23. Λοιμώξεις σε ασθενείς σε ΑΚ & έλεγχος λοιμώξεων στις Μονάδες ΑΚ
24. Οστική νόσος σε ασθενείς σε ΑΚ
25. Καρδιαγγειακά νοσήματα σε ασθενείς σε ΑΚ
26. Νευρολογικές διαταραχές σε ασθενείς σε ΑΚ
27. Συνταγογράφηση φαρμάκων σε ασθενείς ΑΚ
28. Συστηματικά νοσήματα σε ασθενείς σε ΑΚ
29. Κατευθυντήριες οδηγίες KDIGO

5.5. Το εκπαιδευτικό κέντρο υποχρεούται να καταρτίζει κάθε έτος το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους εκπαιδευόμενους στην Αιμοκάθαρση στα παραπάνω αντικείμενα, και να το κοινοποιεί στην αρμόδια Υ.ΠΕ., στην ΕΝ.Ι.Ν. και στην Ελληνική Νεφρολογική εταιρεία, που έχουν δικαίωμα να εισηγηθούν την υποχρεωτική τροποποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος, ανάλογα με τις εξελίξεις της επιστήμης και των συνθηκών και αναγκών των Μονάδων Αιμοκάθαρσης.

5.6. Η εκπαίδευση πραγματοποιείται υπό την ευθύνη του Διευθυντή του Εκπαιδευτικού Κέντρου, ο οποίος μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης κοινοποιεί στην ΕΝ.Ι.Ν. τις ημερομηνίες έναρξης και ολοκλήρωσης της εκπαίδευσης των εκπαιδευόμενων Παθολόγων/Καρδιολόγων και υπογράφει το βιβλίο εκπαιδευόμενου (log book) του υποψηφίου, το οποίο επίσης κοινοποιείται στην ΕΝ.Ι.Ν. Με τη σύμφωνη γνώμη της ΕΝ.Ι.Ν., ο υποψήφιος ακολούθως δύναται να συμμετέχει στις εξετάσεις για λήψη της πιστοποίησης.

5.7. Μετά από γνώμη του ΚΕΣΥ, καθορίζονται ο χρόνος και το περιεχόμενο εκπαίδευσης (log book), οι εξεταστικές περίοδοι (μια ανά εξάμηνο), η διαδικασία των εξετάσεων, και τα κριτήρια για την αναγνώριση των εκπαιδευτικών κέντρων, που δεν θα πρέπει να είναι **περισσότερα** από 2 ανά την επικράτεια.

Η ΕΝ.Ι.Ν. έχει καταρτίσει αναλυτικές οδηγίες για την πρακτική εφαρμογή των παραπάνω γενικών αρχών, και είναι έτοιμη να αναλάβει την οργάνωση και λειτουργία των Μητρώων ιδιωτικών Μονάδων, ιδιωτών Νεφρολόγων, και πιστοποιημένων Παθολόγων/ Καρδιολόγων.

Η ΕΝ.Ι.Ν. θα φέρει τις παραπάνω προτάσεις προς συζήτηση στο Υπουργείο καθώς και στον Π.Ι.Σ., ως αρμόδια ρυθμιστική αρχή για τις ιατρικές ειδικότητες και εξειδικεύσεις.

Η ΕΝ.Ι.Ν. καλεί τα μέλη της και όλους τους ενδιαφερόμενους να συμμετέχουν στη διαμόρφωση των προτάσεων συμμετέχοντας στη δημόσια διαβούλευση μέχρι τις 30 Νοεμβρίου μέσω της ιστοσελίδας:

<https://www.enin-online.gr/consultation>